

KS. BOLESŁAW KUMOR

Lublin

BISKUP MARCIN SZYSZKOWSKI – PROMOTOR UNII BRZESKIEJ

Urodzony w zubożałej rodzinie szlacheckiej w Iłży (1554) ks. Marcin Szyszkowski, herbu Ostoja, studiował w kolegium jezuickim w Pułtusku, następnie na Akademii Krakowskiej, a w latach 1579-1584 w Rzymie pod kierunkiem znanych teologów – Roberta Bellarmina i A. Murreta. Tu wysunął się na czoło polskiej kolonii studenckiej; jego częste wystąpienia publiczne stanowiły dlań ważny czynnik propagandowy w Wiecznym Mieście. Tutaj poznał papieża Grzegorza XIII, kard. Karola Boromeusza i kard. Andrzeja Batorego. W latach 1584-1586 kontynuował studia w Bolonii, a od 1592 r. w Padwie i tu rok później został wybrany do komisji budowy grobowca dla nacji polskiej. Decydujące znaczenie dla rozwoju umysłowego ks. Marcina Szyszkowskiego miało jego studiowanie w Rzymie, gdzie pod kierunkiem jezuitów wyszkolił się na doskonałego szermierza odnowy katolickiej. Jeszcze w 1590 r. wydał w Krakowie *Mowę o obronie jezuitów*¹.

Po powrocie do Polski jako doktor obojga praw uzyskał kanonię w kapitule katedralnej w Krakowie i był kanclerzem w kancelarii zadwornej biskupa krakowskiego Piotra Myszkowskiego († 1591) i jego dalszego następcy Bernarda Maciejowskiego (1600-1606). Do archidiakonii zawichojskiej i kanonii krakowskiej (1587) dołączył nadto kustodię w kapitule sandomierskiej (przed 1604 r.)².

Rezydował w Krakowie przy boku kard. Bernarda Maciejowskiego jako kanclerz jego kancelarii zadwornej. To zapewne kard. Maciejowski i środo-

---

¹ H. B a r y c z. *Polacy na studiach w Rzymie w epoce odrodzenia (1440-1600)*. Kraków 1938 s. 211-213.

² A. P ę s k i. *Szyszkowski Marcin*. W: *Encyklopedia Kościelna*. Pod red. M. Nowodworskiego. T. 28. Warszawa 1905 s. 130-138; J. W i ś n i e w s k i. *Katalog prałatów i kanoników sandomierskich*. Radom 1928 s. 293-294.

wisko jezuitów krakowskich, dla których okazał się wielkim dobroczyńcą i protektorem, zainteresowali go bliżej Unią Brzeską Kościoła wschodniego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów z Kościołem katolickim. Mianowany 23 XI 1604 r. biskupem koadiutorem biskupa łuckiego Stanisława Gomolińskiego (1600-1604), przejął już w 1604 r. rządy w diecezji na Wołyniu i Ukrainie, gdzie większość ludności stanowili wyznawcy Kościoła wschodniego. Miał więc możliwość lepszego poznania Kościoła greckokatolickiego.

Jako biskup łucki zdobył sobie wielkie uznanie za swoją działalność apostołską. Tu, w Łucku, spotkał wielkich twórców Unii Brzeskiej – bpa Cyryła Terleckiego (1585-1608), a w pobliskim Włodzimierzu wielkiego metropolitę Adama Hipacego Pocieja, który zarządzał diecezją włodzimierską do 1612 r. Wkrótce po prekonizacji ks. Szyszkowskiego na biskupstwo łuckie papież Klemens VIII w liście apostołskim *Plura praestat* z 23 X 1604 r. zalecał mu, by dołożył „wszelkiej troski o dobre ułożenie spraw publicznych, zwłaszcza tych, które dotyczą Kościoła ruskiego” Zwracał mu też uwagę, by starał się skłonić księcia Ostrońskiego do przyjęcia unii kościelnej³

Stosunkowo szybko, bo już 16 XII 1604 r. bp Szyszkowski donosił papieżowi o wykonaniu swej misji. Pisał m.in.: „co do przyciągnięcia do unii wojewody kijowskiego (księcia Konstantego Ostrońskiego), podobnie jak uprzednio, tak i teraz, według moich możliwości, nie przestaję czynić wysiłków tak u samego wojewody, jak i u jego synów i doradców. Dotąd też nie przestanę pracować w tym celu, dokąd nie potrafię zadośćuczynić pragnieniu Waszej Świątobliwości [...] Mam wielką nadzieję, że Książę [...] na ostatnim sejmiku w Łucku łagodniej traktował sprawy unii i za moją radą i prośbą zgodził się na wiele spraw; [...] wyczekuje on odpowiedzi na ostatni list do Waszej Świątobliwości”⁴. Ponieważ głównym ośrodkiem oporu przeciwko Unii była Ławra Pieczerska w Kijowie, bp Szyszkowski podjął pewne kroki, zmierzające do obsadzenia jej osobą bardziej przyjazną dla Unii (1605), do czego faktycznie doszło⁵

To gorliwe poparcie dla Unii Brzeskiej przez biskupa znalazło wyraz nade wszystko w zwołaniu przez niego synodu diecezjalnego. Synod ten odbyty 15-17 IX 1607 r. w Łucku przyjął m.in. statut nr 17 – „De sacra Ruthenorum unione promovenda” W statucie tym bp Szyszkowski zalecał duchowieństwu

³ *Documenta Pontificum Romanorum historiam Ucrainae illustrantia (1075-1953)*. Vol. 1. Ed. A. G. Wylekyj. Romae 1953 nr 203 s. 312-313.

⁴ *Litterae episcoporum historiam Ucrainae illustrantes (1600-1900)*. Vol. 1. Ed. A. G. Welykyj. Romae 1972 nr 22 s. 26-27.

⁵ *Litterae nuntiorum apostolicorum historiam Ucrainae illustrantes (1550-1850)*. Vol. 2. Ed. A. G. Welykyj. Romae 1959 nr 833 s. 247-248, nr 843 s. 252-253, nr 850 s. 256-257.

łacińskiemu swojej diecezji czytanie książek dotyczących Unii Brzeskiej, a szczególnie dzieł metropolity A. H. Pocieja i ks. Piotra Skargi⁶. Biskup, a od 1600 r. metropolita kijowski greckokatolicki A. H. Pocij pozostawił po sobie kilka książek na temat Unii, wymieńmy dwie: *Unia, albo wykład przedniejszych artykułów ku zodnočeniu Grekov z Kostelom rzymskim* (Wilno 1595, w przekładzie na język polski ks. P. Skargi, 1597), *Harmonia – albo Konkordancja Cerkwi orientalnej z Kościołem rzymskim* (Wilno 1608). Ksiądz Skarga wydał: *O jedności Kościoła Bożego pod jednym pasterzem* (Wilno 1577) i *Synod Brzeski* (Kraków 1597)⁷

Po przejściu na biskupstwo płockie (1607-1616) bp Szyszkowski nie przestał się interesować Unią i wciąż udzielał jej poparcia. To do niego zwrócił się papież Paweł V 27 VII 1611 r. w sprawie obrony praw Cerkwi greckokatolickiej na najbliższym sejmie, co powtórzył w liście apostolskim *Quemadmodum Venerabili* z 20 XII 1612 r., a także w liście apostolskim *Renuntiabit Fraternitati* z 16 I 1614 r.⁸ Następny taki list *Urget Nos* pochodzi z 19 XII 1614 r. i z 16 III 1616 r., oraz *Summa fiducia* z 25 XI 1617 r. W tym ostatnim liście papież Paweł V pisał m.in.: „ponieważ podejrzewamy, że wiele zarzutów szykuje się przeciwko umiłowanym Naszym Rusinom katolikom, którzy związani są unią z tą Świętą Stolicą Apostolską, polecamy Twojej skutecznej opiece, zgodnie z tym, co szerzej przekazał ci nasz nuncjusz apostolski”⁹

Podobnie jak papież, tak i nuncjusze Stolicy Apostolskiej w Warszawie widzieli w biskupie płockim obrońcę Unii Brzeskiej, a nuncjusz apostolski Francesco Diotallevi (1614-1621) w liście do Rzymu z 11 VI 1616 r. wychwalał „jego największą gorliwość” w tej sprawie¹⁰.

Dnia 17 X tr. papież Paweł V przeniósł bpa Szyszkowskiego z Płocka na stolicę św. Stanisława do Krakowa, którą zarządzał do swojej śmierci (†30 IV 1630). Już w drugim miesiącu po objęciu przezeń diecezji krakowskiej papież w liście apostolskim *Consolatur Nos* z 25 XI 1617 r. pochwalił jego wysiłki na rzecz Kościoła greckokatolickiego, polecił jego gorliwości i zabiegom sprawy tego Kościoła na najbliższym sejmie¹¹. W liście apostolskim *Valde*

⁶ J. S a w i c k i. *Synody diecezji łuckiej i ich statuty*. Warszawa 1949 s. 25.

⁷ E. O z o r o w s k i. *Pocij Adam Hipacy*. W: *Słownik polskich teologów katolickich*. T. 3. Warszawa 1981 s. 385-387; L. G r z e b i e ń. *Skarga (Pawęski) Piotr*. W: tamże t. 4. (Warszawa 1983) s. 84-92.

⁸ *Documenta Pontificum* I nr 238 s. 347-343, nr 246 s. 348-349, nr 247 s. 349-350, nr 238 s. 353.

⁹ *Documenta Pontificum* I nr 263 s. 366-367, nr 275 s. 375-376.

¹⁰ *Litterae nuntiorum* vol. 3 (Romae 1959) nr 1169 s. 129-130.

¹¹ *Documenta Pontificum* I nr 276 s. 376.

solliciti sumus z 14 XII 1618 r. tenże papież, zwracając się doń w podobnej sprawie, pisał: „Po Tobie religia katolicka może sobie dużo obiecywać, szczególnie po Twojej wielkiej gorliwości tak często zauważanej już uprzednio. Donosił Nam nasz nuncjusz apostolski z poprzedniego sejmu z jaką gorliwością i oddaniem broniłeś spraw kościelnych wobec wrogów Kościoła” Toteż papież prosił go, aby na najbliższym sejmie dołożył wszelkich starań ku obronie katolików Rusinów, „czego sobie szczerze życzymy”¹².

Rzeczywiście na sejmie w 1618 r. doszło do dyskusji na temat religii greckiej. Rozgorzałą na tym tle dyskusję na sejmie wsparli ze strony Kościoła łacińskiego bp Szyszkowski z Krakowa, świątobliwy biskup kamieniecki, Maciej Łubieński, późniejszy prymas, oraz kilku świeckich senatorów; sejm ten postanowił tylko, „iż dla nawalnych spraw Rzeczypospolitej, nie przyszło do uspokojenia doskonałego religii greckiej na teraźniejszym sejmie i tedy to odkładamy do przyszłego, bliższego sejmu, pod który czas ludzie religii greckiej, duchowne i świeckie, zachowujemy w pokoju i w wolnym, zwykłym nabożeństwie, do którego nie mogą być przymuszani, ani prawem pociągani” Na sejmie w 1620 r. nie poruszono spraw Kościoła wschodniego¹³.

Zanosilo się przeto, że sejm zwołany na 1620 r. zajmie się ponownie sprawami Kościoła wschodniego w Polsce, tym bardziej że to właśnie w tym roku patriarcha jerozolimski Teofanes wyświęcił potajemnie całą hierarchię prawosławną na wszystkie biskupstwa Kościoła wschodniego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Dyskusji na sejmie na ten temat spodziewano się, tym bardziej że sejm w 1620 r. tylko jednym zdaniem przypomniał postanowienia sejmu z 1617 r. w tej sprawie¹⁴. W takiej sytuacji papież Paweł V 1 X 1620 r. w liście apostolskim *Opportunum non longe* pisał do bpa Szyszkowskiego: „Niebawem zdarzy się sposobna okazja, byś nasz Bracie okazał Twą zwyczajną gorliwość w obronie religii chrześcijańskiej... Przy tej okazji pragniemy nie tyle Cię zachęcić, jako że Twoja stała gorliwość wymaga raczej pochwały, niż zachęty. Pragniemy tylko w tym liście zaznaczyć Nasze gorące pragnienie i usilnie polecić Twej trosce katolików Rusinów. Będziemy niesłychanie wdzięczni, jeżeli z nadchodzących obrad sejmowych dojdzie do Nas wieść, że dzięki Twoim zabiegom wyniknie dla nich choć odrobina dobra”¹⁵

Sejm w 1620 r. nie podjął jednak żadnej uchwały w tej sprawie, dopiero przy okazji następnego sejmu (1621) postanowiono, że „uspokojenie ludzi religii greckiej rozdzielonych, dla nawalnych Rzeczypospolitej spraw, do

¹² *Documenta Pontificum* I nr 335 s. 412.

¹³ *Volumina legum*. T. 3. Petersburg 1859 nr 326, 9 d. 158, 163-175.

¹⁴ Tamże nr 379, 40 s. 184.

¹⁵ *Documenta Pontificum* I nr 343 s. 417-418.

przyszłego sejmu odkładamy; a teraz pokój ab utriusque tak duchownym, jak i świeckim ludziom cuiuscunq̄ue status et conditionis zachowamy. Procesy jednak wszelakie zadworne i komisarskie, decreta i banicyje, sekwestry, suspensy ratione rozróżnienia w religii, jeżeliby się jakie ab utriusque pokazały, kassujemy”¹⁶.

Dnia 28 I 1623 r. papież Grzegorz XVI w liście apostolskim *Sacerdotum catholicorum*, skierowanym do bpa Szyszkowskiego w Krakowie, podkreślił jego skuteczną działalność na rzecz Unii wśród senatorów, wyraził obietnicę wsparcia inicjatyw na tym polu, jako że „przyniósł mu tyle pociechy fakt” wspierania przezeń metropolity unickiego Józefa Welamina Rutskiego, „który w pośrodku wilków czuwa i troszczy się o zbawienie Rusinów”¹⁷

Obok działalności na terenie parlamentu polskiego i wspierania hierarchii greckokatolickiej, bp Szyszkowski podjął na wielką skalę działalność w diecezji krakowskiej na rzecz Unii. W granicach tej diecezji w dobrach biskupich Klucza muszyńskiego w latach od około 1530 do 1617 r. biskupi krakowscy założyli i uposażyli 16 parafii obrządku wschodniego, przynależnych do diecezji przemyskiej obrządku wschodniego. Były to następujące parafie: Krynica (1547), Brunary miasto (1547), Izby (1547), Muszynka (1552) uposażone przez bpa Samuela Maciejowskiego. Parafie: Berest (1574), Florynka (1574), Snietnica (1574), Stawiska (1574), Czyrna (1574) i Banica (1574) uposażył bp Franciszek Krasieński. Parafie: Brunary wieś (1577), Mochnaczka Wyżnia (1584) i Złockie (1586) uposażył bp Piotr Myszowski. Parafię w Wujkowej uposażył kard. Jerzy Radziwiłł (1595), a parafię Dubne – kard. Bernard Maciejowski (1603). Parafię wschodnią w Andrzejówce, powstałą w XIV w. jako parafia łacińska, uposażył prawdopodobnie bp S. Maciejowski¹⁸.

Według relacji z wizytacji greckokatolickiego dekanatu muszyńskiego w 1780 r. powstały w tym samym okresie dalsze parafie greckokatolickie w granicach Klucza muszyńskiego: Żegiestów (1575), Zubrzyk (1606), Wierchomla (1595), Szczawnik (1610), Leluchów (1581), Milik (1581), Tylicz (1612), Bielczarowa (1531), Nowa Wieś (1602) i Królowa Ruska (1544)¹⁹ Niektóre z tych parafii leżały poza granicami Klucza muszyńskiego. Łącznie tedy do czasu przejęcia rządów w diecezji krakowskiej przez bpa Szyszkow-

¹⁶ *Volumina legum* t. 3 nr 450, 8 s. 217.

¹⁷ *Documenta Pontificum* I nr 375 s. 440-441.

¹⁸ B. K u m o r. *Biskupa krakowskiego Marcina Szyszkowskiego przywileje społeczne dla kapłanów greckokatolickich w Kluczu muszyńskim (1626)* – w druku.

¹⁹ Archiwum Diecezjalne w Tarnowie. *Visitatio ecclesiarum parochialium in decanatu Muszynensi existentium 1780 facta* s. 55-59 (Żegiestów), 60-64 (Zubrzyk), 65-72 (Wierchomla), 73-78 (Leluchów), 90-91 (Szczawnik), 120-125 (Milik), 148-164 (Tylicz), 225-238 (Bielczarowa), 284-289 (Nowa Wieś), 296-301 (Królowa Ruska) (dalej cyt.: ADT).

skiego liczono w Kluczu muszyńskim i najbliższym sąsiedztwie w granicach dekanatu muszyńskiego 25 parafii greckokatolickich.

Zgodnie z dokumentami i przywilejami króla Władysława Warneńczyka (1443) i króla Zygmunta III Wazy (1600)²⁰ bp Szyszkowski podjął w diecezji krakowskiej podobną inicjatywę. Dnia 5 II 1626 r. wydał dekret, mocą którego nadał wszystkim kapłanom greckokatolickim w Kluczu muszyńskim takie same przywileje społeczne, jakimi cieszyli się kapłani obrządku łacińskiego. Jest to wspaniały pomnik i świadectwo szerokiej i ekumenicznej postawy katolickiej tego biskupa²¹. Tego samego dnia bp Szyszkowski wydał rozporządzenie, by parafie łemkowskie w Kluczu muszyńskim były wystarczająco uposażone, i w wypadku braku takiego uposażenia zakazał tworzenia nowych parafii łemkowskich²². Dekretu powyższego nie należy rozumieć jako zakazu tworzenia nowych parafii łemkowskich. Wszak jego następca, bp Jakub Zadzik, 30 I 1637 r. uposażył parafię św. Jakuba w Powroźniku, 13 I 1637 r. – parafię św. Marii Paraskewy w Kamiannej i 14 I 1637 r. powiększył uposażenie parafii św. Michała Archanioła w Żegiestowie²³. Biskup Szyszkowski na tle ówczesnego episkopatu polskiego jawi się jako jeden z pierwszorzędných promotorów Unii Brzeskiej.

Tę życzliwą i otwartą postawę wobec Cerkwi greckokatolickiej przejął jego następca na stolicy biskupiej w Krakowie, bp Jakub Zadzik (17 IX 1635 – 17 III 1642), fundator kilku parafii greckokatolickich w Kluczu muszyńskim. Warto przyjrzeć się bliżej jednemu z takich dokumentów fundacyjnych. Okazuje się, że sprawy związane z uposażeniem i erekcją nowych parafii łemkowskich przygotowywał komisarz kapituły katedralnej krakowskiej rezydujący w Muszynie. To na jego wniosek z 21 VIII 1636 r. bp Zadzik przydzielił z dóbr biskupich w Powroźniku k/Krynicy 1 łan ziemi dla miejscowej cerkwi, która, mimo iż była zbudowana pod koniec XVI w., nie miała żadnego uposażenia. Nadany przez bpa Zadzika 1 łan ziemi 13 I 1637 r. stał się podstawą prawną utworzenia parafii i popostwa w Powroźniku. Do nowej parafii biskup włączył nadto 2 wsie łemkowskie – Wujkową i Jastrzębnik. Mocą dekretu biskupiego fundacyjny łan został zwolniony od wszelkich ciężarów, podatków i powinności na rzecz państwa i mensy biskupstwa krakowskiego.

²⁰ Zbiór dokumentów małopolskich. Wyd. S. Kuraś. Cz. 3. Wrocław 1969 nr 647 s. 80-82; *Documenta unionis Brestensis eiusque Auctorum (1590-1600)*. Ed. A. G. Welykyj. Romae 1970 nr 338 s. 495-498.

²¹ K u m o r. *Biskupa krakowskiego Marcina Szyszkowskiego przywileje*.

²² ADT. *Visitatio ecclesiarum* s. 55-59; Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Nr 48 – *Acta episcopalia* k. 160 (dalej cyt.: AKMK).

²³ AKMK. Nr 48 – *Acta episcopalia*. Vol. 48 k. 160-161 (Powroźnik), 161-162 (Kamianna), 162-163 (Wierchomla).

Ponieważ diakon cerkwi powroźnickiej Andrzej Miejski z tytułu otrzymanego łanu złożył 250 zł pol. i podjął restaurację budynku kościelnego (plebanii) przy cerkwi św. Jakuba Apostoła w Powroźniku, bp Zadzik zagwarantował utrzymanie tegoż łanu przez jego syna, który miał objąć po nim parafię w Powroźniku. W wypadku, gdyby diakon Miejski nie miał syna, wówczas następny paroch powroźnicki miał oddać 250 zł pol. rodzinie Miejskiego wraz z kosztami remontu budynku plebańskiego. Omawiany dokument załączymy niżej.

Radłów dnia 13 I 1637

UPOSAŻENIE I EREKCJA PARAFII GRECKOKATOLICKIEJ W POWROŹNIKU K/KRYNICY

1. Czystopis: Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Nr 48 – Acta episcopalia vol. 48 k. 160-161. Tytuł wpisu: Erectio Presbyteratus in villa Powrozniki.

Jakub Zadzik z łaski Bożej biskup krakowski, książę siewierski²⁴.

Oznajmujemy komu to wiedzieć należy, iż my przychylając się do decretu przez commisarze Nasze Wielebnej Kapituły Krakowskiej w Muszynie²⁵ dnia dwudziestego pierwszego sierpnia roku Pańskiego tysięcznego sześćsetnego trzydziestego szóstego blisko przeszłego uczynionego, łan roli w Kluczu Naszym Muszyńskim we wsi Powroźniku²⁶ leżący Tomaszowi Doboszowi z tejże wsi, przydać Księdzu Jędrzejowi Miejskiemu, diakonowi powroźnickiemu pozwoliliśmy, który to łan za prośbą i instancją tegosz diacona do cerkwie powroźnickie niniejszym przywilejem Naszym czasy wiecznemi przyłączamy i popostwo fundujemy. A uważając, że ludziom takowym, którzy na chwałę i służbę Bożą powołani przystajnie mieć się godzi do wykonania swojego obościa, dwiema wsio, Wujkowej²⁷ z Jastrzębnikiem²⁸ farę w cerkwi pomienionej naznaczamy i łan ten od wszelkich ciężarów, podatków i powinności z tegosz łanu pochodzących, jako grunt duchowny wyjmujemy i wiecznemi czasy podług inne popostwa wolnym czyniemy. A ponieważ przereczony Andrzej Miejski diacon łan ten za złotych półtrzecia sta kupuje i budynek

²⁴ Jakub Zadzik – syn Jana herbu Korab i Jadwigi Borsównej h. Dołęga (1582) – kanonik krakowski (prepozyt), gnieźnieński, plocki, łucki, łęczycki i sandomierski, dziekan poznański, kustosz warszawski, biskup chełmiński (1624-1635) i krakowski; zmarł 12 III 1642 r. Zob.: J. K o r y t k o w s k i. *Prataci i kanonicy katedry metropolitalnej gnieźnieńskiej od roku 1000 do dni naszych*. T. 4. Gniezno 1883 s. 383-399.

²⁵ Muszyna, centrum Klucza muszyńskiego, dóbr stołowych biskupstwa krakowskiego, w dawnym powiecie nowosądeckim.

²⁶ Powroźnik – wieś między Muszyną a Krynicą w dawnym powiecie nowosądeckim.

²⁷ Wujkowa – wieś w dawnym Kluczu muszyńskim, w powiecie nowosądeckim.

²⁸ Jastrzębnik – wieś w dawnym Kluczu muszyńskim, w powiecie nowosądeckim.

przy cerkwi powroźnicki, na tymże łanie spustoszały stojący, odnowić i naprawić chce (jeśli po zejściu onego z tego świata syn jego na popostwo nie był znaleziony sposobny), ten który po nim następować będzie, summę takową półtrzecia sta złotych successorom jego oddać i naprawę budynków podług szacunku przez ludzkie przysięgłe z obydwu stron, na to wysadzone, wynalezionego zapłacić będzie powinien. Na co się dla lepszej wiary podpisujemy i pieczęć Naszą przycisnąć rozkazujemy. Działo się w Radłowie²⁹ dnia trzynastego stycznia roku Pańskiego tysięcznego sześćsetnego trzydziestego siódmego. Etc. Jakub Zadzik biskup krakowski.

BISCHOF MARCIN SZYSZKOWSKI ALS FÖRDERER DER UNION VON BREST

Z u s a m m e n f a s s u n g

Unter den Bischöfen des lateinischen Ritus in der Adelsrepublik Beider Nationen gehörte Marcin Szyszkowski zu den entschiedensten Befürwortern und Gönnern der Brester Union der Ostkirche mit dem Heiligen Stuhl – sowohl als Bischof in Luc'k (1604-1607) als auch danach in Ploc'k (1607-1616) sowie auf dem Bischofssitz des hl. Stanislaus in Krakau (1616-1630). Dokumentiert ist diese wohlwollende und weitherzige Haltung sowohl durch seine Verteidigung der Union und der griechisch-katholischen Kirche auf den Reichstagen der Adelsrepublik als auch auf den Diözesansynoden, durch besondere Dekrete zugunsten der griechisch-katholischen Priester sowie durch die Mensagüter des Krakauer Bistums nach dem Bezirk von Muszyna (1626).

Aus dem Polnischen übersetzt von Herbert Ulrich

---

²⁹ Radłów – centrum gospodarcze biskupów krakowskich w Kluczu radłowskim, w dawnym powiecie tarnowskim.